

LIFE 09 NAT/SK/000396 Conservation of *Aquila pomarina* in Slovakia
Ochrana orla krikľavého na Slovensku

Aké kompenzačné opatrenia ponúka novelizovaný Zákon o ochrane prírody a krajiny?

Zuzana Guziová

Foto: archív RPS/projektu

3.4.-11.4. 2014

*Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a
existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie
nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava,
Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce*

Obsah prezentácie

- Bežné obhospodarovanie
- Finančný príspevok
- Náhrada za obmedzenie bežného obdospodarovania

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

Bežné obhospodarovanie

- a) obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy v súlade s § 1 až 8 zákona č. 220/2004 Z. z. (o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia)
- b) bežné hospodárenie v lesoch podľa § 2 písm. k) zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch bez obmedzujúcich požiadaviek orgánov ochrany prírody vyplývajúcich zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody ustanovených zákonom o OPaK alebo na jeho základe,
- c) hospodárenie na inom pozemku, ako je uvedené v písmenách a) a b), ktoré je v súlade s podmienkami určenými v povolení činnosti
 - napríklad § 32 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (o územnom plánovaní a stavebnom poriadku)
 - § 27 zákona č. 44/1988 Zb. v znení neskorších predpisov (o ochrane a využití nerastného bohatstva v znení neskorších predpisov)
 - § 19 zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. (o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe)
 - zákon č. 139/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov (o rybárstve)
 - § 56 ods. 3 zákona č. 274/2009 Z. z. (o poľovníctve)

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

§ 60

Finančný príspevok

(právna úprava bez vecných zmien)

- je určený na
 - a) udržiavanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny, ktorý nie je možné dosiahnuť len bežným obhospodarovaním pozemku,
 - b) udržiavanie budovy alebo podzemného priestoru vytvoreného ľudskou činnosťou, ak sú tieto budovy alebo priestory na zabezpečenie ochrany chránených živočíchov, ktoré sú na ne viazané.
- poskytuje ho orgán ochrany prírody
- na základe písomnej zmluvy uzatvorenej medzi orgánom ochrany prírody alebo ním poverenou organizáciou ochrany prírody a **vlastníkom, správcom alebo nájomcom** dotknutého pozemku, budovy alebo podzemného priestoru.

Finančný príspevok

- sa môže poskytnúť vlastníkovi, správcovi alebo nájomcovi pozemku na zabezpečenie opatrení týkajúcich sa starostlivosti o pozemok, budovu alebo podzemný priestor
 - a) v chránenom areáli, prírodnej rezervácii, prírodnej pamiatke, národnej prírodnej rezervácii, národnej prírodnej pamiatke a chránenom vtáčom území,
 - b) v navrhovanom území európskeho významu,
 - c) v územiach medzinárodného významu,
 - d) s chráneným stromom alebo
 - e) s chránenými druhmi živočíchov a rastlín.

Výška finančného príspevku

- je vyjadrením nákladov vlastníka, správcu alebo nájomcu dotknutého pozemku, budovy alebo podzemného priestoru na zabezpečenie realizácie opatrení týkajúcich sa starostlivosti o pozemok, budovu alebo podzemný priestor
- určuje sa dohodou medzi orgánom ochrany prírody alebo ním poverenou organizáciou ochrany prírody a vlastníkom, správcom alebo nájomcom podľa
 - a) náročnosti a rozsahu opatrení týkajúcich sa starostlivosti o pozemok, budovu alebo podzemný priestor,
 - b) nákladov na opatrenia týkajúce sa starostlivosti o pozemok, budovu alebo podzemný priestor obvyklých v mieste realizácie,
 - c) rozdielu nákladov medzi bežným obhospodarovaním pozemku rovnakej bonity v mieste realizácie opatrení týkajúcich sa starostlivosti o pozemok alebo udržiavaním budovy alebo podzemného priestoru a požadovaným spôsobom obhospodarovania alebo udržiavania.

Finančný príspevok

- možno poskytnúť až do výšky 100 % rozdielu nákladov medzi bežným a požadovaným obhospodarovaním
- poskytuje sa pred realizáciou dohodnutých opatrení
- poskytuje sa v tom kalendárnom roku, kedy sa dohodnuté opatrenia majú realizovať
- možno ho použiť len na účel, na ktorý bol poskytnutý
- nepoužité prostriedky alebo prostriedky poskytnuté v rozpore so zmluvou sa vracajú do štátneho rozpočtu

Orgán ochrany prírody alebo ním poverená organizácia ochrany prírody je povinná zisťovať všetky okolnosti potrebné na poskytnutie finančného príspevku a kontrolovať jeho použitie

§ 61

Náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania

- patrí **vlastníkovi** ak dochádza v dôsledku obmedzení a opatrení vyplývajúcich zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody a krajiny ustanovených Zákonom o ochrane prírody a krajiny alebo na jeho základe k obmedzeniu bežného obhospodarovania, za podmienok ustanovených týmto zákonom
- Formy náhrady:
 - a) zámena pozemku za iný vhodný pozemok vo vlastníctve štátu, ak je možná (§ 61a),
 - b) nájom pozemku (§ 61b),
 - c) výkup pozemkov do vlastníctva štátu (§ 61c),
 - d) zmluvná starostlivosť (§ 61d) alebo
 - e) finančná náhrada (§ 61e).

§ 61a Zámena pozemkov

- Správca pozemkov vo vlastníctve štátu po dohode s MŽP SR alebo ním poverenou organizáciou ochrany prírody ponúkne vlastníkovi pozemok na zámenu
 - v tom istom katastrálnom území;
 - bezprostredne susediacich obciach alebo v katastrálnych územiach okresu
- Ak opatrenia proti drobeniu pozemkov neumožňujú pozemok zameniť, správca pozemkov vo vlastníctve štátu môže vyčleniť vlastnícky podiel na pozemku vo vlastníctve štátu, ak vlastnícky podiel štátu bude aj po zámene väčšinový
- Osobou oprávnenou na rokovanie o možnosti zámeny pozemkov je
 - a) vlastník pozemku
 - b) zástupca určený spoluvlastníkmi, ak je pozemok v podielovom spoluvlastníctve
 - c) orgán pozemkového spoločenstva, ak je pozemok súčasťou spoločnej nehnuteľnosti

Zámenná zmluva

- musí mať listinnú podobu
- musí obsahovať najmä určenie predmetu zámeny, účel využitia, hodnotu zamieňaných pozemkov a porastov stanovenú na základe znaleckého posudku a ďalšie náležitosti podľa § 611 Občianskeho zákonníka
- možno ju uzavrieť ak je porovnateľný stav zamieňaných pozemkov (porovnateľnosť sa posudzuje podľa druhu pozemku, výmery a vlastností porovnávaných pozemkov alebo hodnoty pozemku podľa Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 38/2005 Z. z. o určení hodnoty pozemkov a porastov na nich na účely pozemkových úprav)
- upraví výšku a spôsob úhrady rozdielu hodnoty zamieňaných pozemkov a lesných porastov (rozdiel musí byť uhradený)
- pri zámene lesných pozemkov a lesných porastov na nich sa nesmie ich hodnota stanovená znaleckým posudkom podľa Vyhlášky č. 38/2005 Z. z. líšiť o viac ako desať percent
- za účelom preverenia skutočného stavu pozemkov sa vykonáva miestna obhliadka
- náklady na vyhotovenie geometrického plánu, znalecké posudky a poplatok na vklad do katastra hradí organizácia ochrany prírody

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

§ 61b

Nájom pozemkov

- Prenajímajú sa pozemky v chránenom území
- Prenajímateľ: vlastník pozemku
- Nájomca
 - MŽP SR alebo ním poverená organizácia ochrany prírody
- Na nájomcu prechádzajú všetky práva a povinnosti, ktoré vyplývajú z osobitných predpisov a súvisia s užívaním pozemku na dosiahnutie účelu nájmu, ak sa nedohodnú inak.
- Nájomná zmluva
 - neuzatvára sa, ak ide o pozemky vo vlastníctve štátu
 - nevzťahujú sa na ňu ustanovenia o nájme poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov podľa zákona č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Nájomná zmluva

- musí mať listinnú podobu
- musí obsahovať najmä určenie predmetu nájmu, účel využitia, výšku nájmu, dobu nájmu, podmienky odpustenia alebo zľavy z nájomného, podmienky vypovedania zmluvy a ďalšie náležitosti určené § 663 až 684 Občianskeho zákonníka
- možno ju uzavrieť na dobu najmenej
 - a) tridsať rokov, ak je predmetom nájmu lesný pozemok,
 - b) päť rokov, ak je predmetom nájmu iný ako lesný pozemok
- môže sa obnovovať
- prílohou zmluvy je
 - grafická identifikácia predmetu ochrany
 - (i) v mape zobrazujúcej právny stav k pozemkom, a
 - (ii) na porastovej mape
 - dokumentácia o spôsobe starostlivosti a popis predpokladaného vývoja a očakávaného stavu pozemku po ukončení nájomnej zmluvy

§ 61c

Výkup pozemkov

- Vykupujú sa pozemky v chránených územiach
- Vykupovať pozemky môže :
 - MŽP SR alebo ním poverená organizácia ochrany prírody
 - Slovenský pozemkový fond
 - správca lesných pozemkov vo vlastníctve štátu
 - pozemky do vlastníctva štátu je možné vykúpiť aj ako kompenzačné opatrenie na zabezpečenie integrity územia sústavy chránených území (§ 28)
- Kúpna zmluva musí
 - mať listinnú podobu
 - obsahovať najmä určenie predmetu kúpy, účel využitia pozemku, cenu pozemku a porastu na ňom stanovenú na základe znaleckého posudku a ďalšie náležitosti podľa § 588 až 610 Občianskeho zákonníka.
 - Prílohou zmluvy je grafická identifikácia predmetu ochrany v mape zobrazujúcej právny stav k pozemkom a na porastovej mape.
- Cena pozemkov - maximálna podľa Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov. osobitného predpisu.

§ 61d

Zmluvná starostlivosť

- Dojednáva ju
 - MŽP SR
 - organizácia ochrany prírody na základe poverenia od MŽP SR
- s **vlastníkom** pozemku
- neuplatňuje sa, ak ide o pozemky vo vlastníctve štátu
- Vlastník je povinný zabezpečiť starostlivosť o pozemok v súlade s podmienkami určenými v zmluve o starostlivosti aj v prípade, ak pozemok sám neobhospodaruje
- organizácia ochrany prírody je v prípade potreby povinná na zabezpečenie účelu zmluvy o starostlivosti poskytnúť vlastníčkovi alebo nájomcovi pozemku primeranú súčinnosť
- štát v zastúpení organizácie ochrany prírody môže vlastníčkovi alebo nájomcovi zabezpečujúcemu zmluvu o starostlivosti poskytnúť finančný príspevok podľa § 60 na činnosti vyvolané nepredvídateľnými okolnosťami nad rámec dohodnutého spôsobu starostlivosti o pozemok
- na činnosti vykonávané v súvislosti so zabezpečením starostlivosti o chránené územie a jeho ochranné pásmo uvedené v zmluve o starostlivosti sa nevzťahujú zákazy podľa § 13 ods. 1, § 14 ods. 1 a § 15 ods. 1 a nevyžadujú súhlasy podľa § 13 ods. 2, § 14 ods. 2, a § 15 ods. 2 (2. - 4. stupeň ochrany)
- ak vlastník zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho, prechádzajú práva a povinnosti zmluvnej starostlivosti na osobu, ktorá sa na základe písomnej dohody oprávnených dedičov zaviaže pokračovať v zabezpečení účelu zmluvy
- práva a povinnosti zmluvnej starostlivosti prechádzajú na nadobúdateľa pozemku, najdlhšie do doby, na ktorú bola zmluva uzavretá

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

Zmluva o starostlivosti

- musí mať listinnú podobu
- musí obsahovať najmä určenie predmetu starostlivosti, ciele starostlivosti a opatrenia na ich dosiahnutie, výšku odplaty za zmluvnú starostlivosť, dobu starostlivosti a podmienky vypovedania
- uzatvára sa spravidla na dobu najmenej päť rokov
- môže sa predĺžiť
- prílohou zmluvy grafická identifikácia predmetu ochrany
 - v mape zobrazujúcej právny a užívací stav k pozemkom, a
 - na porastovej mape.

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

§ 61e Finančná náhrada

- Ak dochádza v dôsledku obmedzení a opatrení vyplývajúcich zo zákazov a iných podmienok zákona o ochrane prírody a krajiny a nebola uzavretá
 - zámenná zmluva,
 - nájomná zmluva,
 - kúpna zmluva
 - zmluva o starostlivosti a ustanovených týmto zákonom alebo na jeho základe k obmedzeniu bežného obhospodarovania, patrí
- **vlastníkovi** patrí finančná náhrada
- **ak vlastník pozemok sám neobhospodaruje, môže nárok** na finančnú náhradu **uplatniť nájomca pozemku**, ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy
- osobou oprávnenou na uplatnenie nároku na finančnú náhradu je
 - vlastník pozemku,
 - zástupca určený spoluvlastníkmi, ak je pozemok v podielovom spoluvlastníctve,
 - orgán pozemkového spoločenstva, ak je pozemok súčasťou spoločnej nedeliteľnej nehnuteľnosti.

§ 61e

Finančná náhrada (pokračovanie)

- Nárok na finančnú náhradu nevzniká, ak
 - je pozemok vo vlastníctve štátu, v správe alebo v užívaní správcu majetku štátu
 - sa pozemok nachádza v súkromnom chránenom území alebo jeho ochrannom pásme alebo v obecnom chránenom území
 - náhrada bola uhradená predchádzajúcemu vlastníkovi pozemku
 - s pozemkom nakladá Slovenský pozemkový fond

Nárok na finančnú náhradu

- Nárok na finančnú náhradu začína plynúť dňom nadobudnutia
 - účinnosti všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým sa vyhlasuje chránené územie alebo menia podmienky jeho ochrany, z ktorého vyplýva obmedzenie bežného obhospodarovania
 - platnosti rozhodnutia o schválení programu starostlivosti o lesy alebo jeho zmeny, v ktorých boli uplatnené obmedzujúce požiadavky orgánu ochrany prírody
 - právoplatnosti rozhodnutia orgánu ochrany prírody o nepovolení výnimky na odstránenie následkov škôd v lesoch spôsobených škodlivými činiteľmi, alebo
 - právoplatnosti rozhodnutia orgánu ochrany prírody s určenými obmedzujúcimi podmienkami vykonávania činnosti alebo jej zákazu vo vzťahu k zámeru vyhlásiť chránené územie, zónu chráneného územia alebo chránený strom (§ 50 ods. 6).

Nárok na finančnú náhradu

- Nárok možno uplatniť písomnou žiadosťou na okresnom úrade v sídle kraja v územnej pôsobnosti ktorého sa dotknutý pozemok nachádza v trojročnej lehote, ktorá, ak ide o obmedzenia na
 - lesných pozemkoch, začína plynúť dňom vzniku nároku ,
 - iných ako lesných pozemkoch, začína plynúť prvým dňom nasledujúceho roka po roku, za ktorý sa nárok uplatňuje
- Orgán, ktorý rozhodol o nároku na vyplatenie finančnej náhrady, je povinný viesť evidenciu rozhodnutí o vyplatení finančnej náhrady. Finančná náhrada sa poskytuje zo štátneho rozpočtu a je splatná do 60 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o jej priznaní.
- Finančná náhrada na lesných pozemkoch sa vypláca každoročne vyplatením pomernej časti z celkovej sumy náhrady za obdobie platnosti programu starostlivosti o lesy po uplynutí roku, za ktorý sa vypláca, ak oprávnená osoba nepožiadala o vyplatenie finančnej náhrady za viac rokov. Ak oprávnená osoba požiadala o vyplatenie finančnej náhrady za viac rokov, finančná náhrada sa vypláca po uplynutí rokov, za ktoré sa vypláca.

Výška finančnej náhrady

- Určí sa z rozdielu nákladov a výnosov vykonávania činností pri bežnom spôsobe obhospodarovania a pri spôsobe obhospodarovania vyplývajúcom zo zákazov a iných podmienok ochrany prírody a krajiny ustanovených Zákonom o ochrane prírody a krajiny alebo na jeho základe
- Finančnú náhradu orgán ochrany prírody zníži
 - o výšku podpory alebo dotácie poskytovanej z verejných zdrojov na kompenzáciu znížených výnosov alebo zvýšených nákladov pri obhospodarovaní pozemku (napríklad podpora z PRV), a
 - o výšku oslobodenia od dane z nehnuteľnosti za obdobie, za ktoré sa poskytuje

Zánik nároku

- Nárok na vyplatenie finančnej náhrady zaniká, ak
 - uplynula lehota na uplatnenie finančnej náhrady
 - odpadol dôvod obmedzenia bežného obhospodarovania podľa zákona o OPaK
 - oprávnená osoba nedodržala obmedzenia bežného obhospodarovania
 - oprávnená osoba nezabezpečila dodržanie obmedzení, okrem prípadov, ak ide o mimoriadne okolnosti, najmä následky prírodných pomerov, ktoré oprávnená osoba nespôsobila, a nemožno predpokladať, že by ich odvrátila alebo ich následky mohla odvrátiť alebo prekonať
 - vlastník pozemku uzavrel zámennú zmluvu, nájomnú zmluvu, kúpnu zmluvu alebo zmluvu o zabezpečení zmluvnej starostlivosti (§ 61a až § 61d)
 - O zániku nároku rozhoduje okresný úrad v sídle kraja,
 - O opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o nároku na finančnú náhradu rozhoduje súd.

- Na stanovenie hodnoty pozemkov a porastov na účely zámeny pozemkov, výpočtu kúpnej ceny, výšky nájmu a výšky odplaty za zmluvnú starostlivosť sa použije Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov
- Minimálna výška nájmu musí byť najmenej 1 % z ceny pôdy určenej podľa Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a
realizácii compensačných opatrení: Ústie
nad Prieoradom, Lipčinský Hrádek, Rožňava,
Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

**Nariadenie vlády SR o podrobnostiach
o obsahu žiadosti o vyplatenie finančnej náhrady, spôsob výpočtu
finančnej náhrady, spôsob určenia výšky nájomného a spôsob určenia
výšky odplaty za zmluvnú starostlivosť ustanoví vláda nariadením.**

- Zbierka zákonov č.7/2014 , Čiastka 6, účinné od 1.2.2014
- §1 Obsah žiadosti o vyplatenie finančnej náhrady
- §2 Spôsob výpočtu finančnej náhrady na poľnohospodárskom pozemku
 - Rozdiel zvýšených nákladov a priemerných nákladov danej výrobnjej oblasti
 - Rozdiel priemernej produkcie a dosiahnutej produkcie
- §3 Spôsob výpočtu finančnej náhrady na lesnom pozemku
 - Strata alebo zníženie výnosu z ťažby dreva - rozdiel výnosu z ťažby dreva pri bežnom obhospodarovaní a pri obmedzenom obhospodarovaní. v dielcoch alebo na ich častiach
 - náklady – rozdiel skutočných a bežných
 - Náhrada za obmedzenie spracovania dreva v prípade nepredvídaných udalostí
- §4 Spôsob výpočtu finančnej náhrady na inom pozemku
- §5 Spôsob určenia výšky nájomného za pozemok a výšky odplaty za zmluvnú starostlivosť o pozemok
- §6 Zrušuje sa Nariadenie vlády SR Č. 438/2005 o podrobnostiach obsahu žiadosti o úhradu náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania pozemku a spôsobe výpočtu náhrady

3.4.-11.4. 2014

*Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a
existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie
nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava,
Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce*

- MŽP SR alebo ním poverená organizácia ochrany prírody vyhotoví každoročne, v termíne do 30. júna príslušného kalendárneho roku, zoznam pozemkov vo vybraných chránených územiach vhodných na zámenu pozemkov, nájom pozemkov, výkup pozemkov a zmluvnú starostlivosť
- Výpočet výšky finančných prostriedkov na zabezpečenie financovania náhrad na tri rozpočtové roky vypracúva a aktualizuje MŽP SR v spolupráci s ministerstvom pôdohospodárstva, Ministerstvom obrany Slovenskej republiky a Slovenským pozemkovým fondom.

LIFE 09 NAT/SK/000396 Conservation of *Aquila pomarina* in Slovakia
Ochrana orla krikľavého na Slovensku

Ďakujem za pozornosť

3.4.-11.4. 2014

Informačné stretnutia o ochrane orla krikľavého a existujúcich kompenzačných opatreniach: Ústie nad Priehradou, Liptovský Hrádok, Rožňava, Jahodná, Trebišov, Michalovce, Medzilaborce

